

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus X. Inimicorum dilectio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

Et cum sit tantus dolor exterior, interior tamen planctus est gravior, dum ingratum sic te expior. S. Bonaventura serm. 60. de Passione Domini.

Non est dignus beneficium consequi, qui de beneficijs acceptis gratias non agit. Sanct. Thomas Aquin. in epist. ad Romanos. Lect. 5.

Ingratitudo recepta perdit, promissa non recipit, ductum gratiae infundendae intercidit. Simon Cass. l. 1. c. 27.

§. III.

Ingratitudo erga homines.

Tantum memento mei. Gen. 40. 14. Comes accepti beneficij, oblivio. Vis in oblivionem venire, benefac. Alvarez Illustr. 134.

Obijt Jacob. Gen. 50. 3. Egyptijs autem celebrantes exequis planctu magnò, atque vehementi, impleverunt septuaginta dies. Obijt & Moyſes Gen. 50. 25. mortuus est, & conditus aromatibus, repositus est in loculo. Cur Joseph non æquè, imò magis plangitur populi in fame pater? Respondet Oleaster: Jacobi exequias, vivente Joseph prorege celebratas, cum planctu ab Egyptijs ex adulatione; Josephi minime: ut dicamus quàm facile oblivioni tradatur, quidquid pro communi bono feceris. Escobar. t. 3. Coll. Christi Obſerv. 5.

Surrexit intercarex novus super Egyptum, qui ignorabat Joseph. Ex. 1. 8. Lippoman: in hoc rege, qui non noverat Joseph, id est, beneficia, quæ contulerat Joseph in Egyptios, observandi veniunt mores hujus sæculi, in quo maxima invenitur hominum ingratitude.

Quandoquæ Spiritus Domini malus David tollebat cytharam &c. 1. Reg. 16. 23. Saul pro salutifero plectro hastam mortiferam intorquet in Davidem. Sanct. Zenò s. de livore.

Eris igitur mihi servus sempiternus. 1. Reg. 27. 12. Dixit rex Gethaus Davidi, ob illustres de Amalecitis, de Gessur, de Gerſi, relatas victorias. O ingratum regem! ob tot labores, pericula spreta, hostes debellatos, servitus promittitur, eaque sempiterna? spolia, tituli, honores, cum eo dividendi erant; amicitiae fœdera ineunda. Sic oleum, & operam, perdit, qui Mundo servit. Stengelhus Div. Jud. t. 3. c. 15.

Flebam quondam super eo, qui affligus erat &c. Job. 30. 25. 26. Et cap. 31. 17. Si comedi buccellam meam solus. At quid ex hac largitione retulit? c. 30. 26. *exstabam bona, & venerunt mihi mala &c.*

Conclude elemosynam in corde pauperis; & hæc pro te exorabit. Eccl. 29. 15. Non dicit, pauper pro te exorabit, sed hæc elemosyna exorabit pro te: quia, qui receperit, mutò ore filebit, & tui obliviscetur. Alvarez Illustr. 143.

TITULUS X.

INIMICORUM DILECTIO.

§. I.

Symbola, & Similitudines.

*F*ac tibi arcam - trecentorum cubitorum erit longitudo &c. Gen. 6. 14. 15. Hugo à S. Viç. lib. Allegor. in Gen. 18. per Arcam Noë intelligit Electorum cor. Arca, inquit, longitudo, fides est; quæ credit omnia, quæ fecit Deus ab initio sæculi; vel facturus est usque ad finem ejus, per se, vel per angelos, vel per homines. Altitudo spes est; quæ erigitur ad speranda bona, quæ in coelis sunt præparata diligentibus Deum. Latitudo charitas est; quæ extenditur ad Septentrionalem plagam per dilectionem inimicorum; & ad plagam australem, per dilectionem amicorum.

Deduxit me super semitas justitiæ. Pl. 22. 3. Semitæ ideo dicuntur, eo quòd planæ viæ non sint, sed semivæ, id est, angustæ. Audite, istæ semitæ angustæ quæ sint? orare pro inimicis, nulli malum pro malo reddere, cibare inimicum, potare, & vestire; invicem pati, & non facere. S. Chrysost. in Pl. 22.

Sicut lilium inter spinas. Cant. 2. 2. Lilium pungentes se spinas candore suo proprio illustrare, & venustare, non cessat. Annon proin-

de lilium tibi videtur implere quodammodo Evangelij perfectionem, quò oras jubemur *pro calumniantibus, & persequentibus nos, & benefacere his, qui oderunt nos.* S. Bernardus l. 48. in Cant.

Ordinavit in me charitatem. Cant. 2. 4. Alij: *posuit in me vexillum amoris.* Titus Livius l. 34. ubi agit de bello Romanorum cum Gallis; affirmat, morem fuisse Romanorum, quandoque in medias hostium acies vexilla propria projicere; ut milites majori furore accensi, pro recuperando vexillo acerrimè dimicarent, similiter Christus charitatis vexillum inter inimicorum copias coniectum voluit. *Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros.* Matth. 5. 44.

Non enim erat tempus sicorum. Marc. 11. 13. Cur maledicta arbor, quòd fructum non habeat; cum tempus fructuum non est? Origenes: imò hac causâ arefactam. Christiani fructus, sive fructus spiritus Gal. 5. 22. *Est charitas, gaudium, pax &c.* Vide Origenem tom. 2 p. 103.

Silex, ex quo ignis excutitur. Lem. *Non sine letho.* Silex dilectionis inimicorum est Symbolum. Cora. in Matth. 27.

Sol nubibus sibi obstantibus lumen communicat, easque clariores reddit. Lem: *Deum non invidet hosti. Charitas non amulat.* 1. Cor. 13. 4. Hefius.

§. II.

*Inimicos diligendi Motiva varia.**Primum Motivum.**Deus inimicos diligit, eisque benefacit.*

Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Pl. 115. 12. Non ait, pro omnibus, quæ tribuit mihi; sed pro omnibus, quæ *retribuit mihi*. Quæ igitur præcesserunt hominis, ut omnium donorum Dei tributio, non tributio, sed retributio vocari possit? Quæ præcesserunt hominis, nisi peccata? retribuit ergo Deus bona pro malis, cum homines adhuc retribuunt mala pro bonis. S. Augustinus hic.

Qui solem suum &c. Matth. 5. 45. Attendat, qui tergiversantur, negantes inimicis dilectionem, & odientibus beneficium, & persecutoribus orationis officium, impartiri; divinam in omnibus largitatem; qui solò velle de inimicis suis posset facere ultionem; qui eos creavit, bona tribuit, à quibus offensus est: qui solem, totius Mundi gaudium, omnium oculorum læticiam, etiam à peccatoribus non abscondit. Simon Cass. l. 10. c. 19.

Legatione fungimur - reconciliamini Deo. 2. Cor. 5. 20. S. Gregor. hom. 32. in Evang. inter nos, & Deum, discordiam peccando fecimus: & tamen ad nos Deus suos Legatos prius misit; ut nos ipsi, qui peccavimus, ad pacem Dei rogati veniamus. Erubescat ergo humana superbia; confundatur quisque; si non satisfaciatur prior proximo. Aristippo cum Æschine, nescio quid iræ incidit. Quidam illi dixit: O Aristippe, ubi nunc amicitia vestra? respondit: dormit. Sed ego eam excitabo, adiutque Æschinem. Adeone, inquit, tibi videor infelix, & insanabilis? ut nè moneri quidem merear à te. At Æschines: non mirum, ait, si, cum in omnibus me præcellas ingenio, hic quoque. Si Christiana dormit amicitia, vel potius extincta est; excita illam prior placidis verbis, & factis. Barradius l. 7. c. 14. tom. 2. D. 5. Pent. Quanta autem autoritate, Legationis munere, fungatur Paulus, ostendit S. Chrysost. citatus ab Hug. Card. hic. Credendum est, inquit, quod literas summi Papæ sigillatus detulit. Sigilli impressio paupertas, sitis, fames, crucis ignominia; & hujus literæ subscriptio: Iesus Nazarenus &c. Sed parum est, ut homines Legatos pro reconciliatione mitteret: ipse Filius Mediator venit. Rom. 5. 10. *Cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filij ejus.*

Si quis adversus aliquem habet querelam; sicut & Dominus donavit vobis, ita & vos. Coloss. 3. 13. S. Anselmus hic: Dominus condonavit vobis sine ullò respectu vindictæ sumendæ; ita & vos condonate vobis semper ad

invicem omnia. Debetis enim conservis non negare, quod à bono Domino gaudetis vos percepisse. Novit hanc bonorum divinarum obligationem ipse Filius Dei: qui ubi à Patre accepit esse Filium; nihil magis studuit in Mundo, quam ut nos quoque filij Dei fieremus. *Dedit eis potestatem filios Dei fieri.* Joan. 1. 12.

Vide plura: Bonitas Dei. Item Tit. Misericordia Dei.

Christus D. dilexit Judam.

Unus vestrum me traditurus est. Matth. 26. 21. Christus offensus ex ipsis injurijs, quas accepit, arripit occasionem bene merendi de offensore, qui intulit. S. Chrysost. hom. de Juda: mira patientia! Petrus condemnat Ananiam mentientem, Salvator Judam patienter sustinet traditorem. Didacus Niss. de proditiōe Judæ.

Ego pro te impio, & peccatore; ut tuæ iniquitates mei sanguinis effusione lavarentur, magnò silentiò: & magnâ patientiâ, traditorem meum pertuli: nonne imitaberis me, ut & tu non reddas mala pro bonis? Sanct. August. in Psalm. 7.

O anima, quæcunque impatiens, fava, & vindictæ appetens; quæque unicò verbò ad iram, & contumeliosa verba, atque ad tu ultionem expetendam, commoveris: attende, quæso; ut Christus non indignatus sit alloqui vilissimum proditorem suum; eumque amicum dicere, & dulciter osculari. Tu verò præteris proximos tuos, eis loqui contemnens; talique dedignatione tuâ ad odium eos, invidiamque, provocas: sicque animas illorum perdis, quos amicabili aspectu, & suavi verbò, placare, & ad charitatem movere posses. Blosius marg. Ipir. p. 3. c. 3.

Permisit se Christus osculari à proditore, ut per hoc Judam ad charitatem, & penitentiam, provocaret. 2. ut nobis mansuetudinis, & patientiæ, daret exemplum: videlicet, nè ab adversario vultum, & oculos, avertamus; nec amulos indignanter aspicimus. Dionys. Carth. in Matth. 26.

Christus D. dilexit crucifixo.

Pater! dimitte illis. Luc. 23. 34. Criminatores suos excusat à crimine. Illi crucem parabant; hic salutem, & gratiam, rependebat. S. Ambros. hic. Prima cura fuit Domino de alijs, postrema de se. Prima sententia dirigitur ad inimicos: quia charitas primum succurrit magis egentibus. Et nos quoque tanti Magistri discipuli, magis egebamus instrui de dilectione inimicorum; quæ difficilior, & rarior, est. Bellarminus l. 1. c. 1. de Septem V. D. Unde latro, cum miracula, quæ circa Crucem paulò post acciderant, nulla adhuc vidisset, ad mentem redijt? Fortassis ex oratione, quam Iesus Christus magnâ cum fiducia ad Deum, tantam Patrem, trans mittebat: *Pater ignosce illis &c.* Titus Bostrenf. ad c. 23. Luc.

O Ver.

O verbum totius dulcedinis, & veniæ! *Pater ignosce illis!* & verbum totius amoris, & gratiæ, hodie tecum eris in paradiso. Respira nunc in spem veniæ anima, quantumcunque peccatrix: si tamen patientis pro te Domini Dei tui vestigia sequi non abhorres. S. Bonav. tr. de lig. no vitæ.

Impetravit, quod petierat Christus; multaque statim millia crediderunt; & usque ad quadragessimum secundum annum datum est tempus poenitentiae. Sancti Hieron. ep. ad Hebr. dian. q. 8.

Non solum pro transgressoribus oravit. If. 53. 12. dicens: *Pater dimitte Ecce.* sed tota Passio ejus oratio pro transgressoribus fuit; qui eramus nos: nam in Adam omnes peccavimus. S. Rupertus in If. hic.

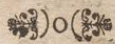
Christus dilexit alios inimicos.

Qui solem suum oriri facit. Matth. 5. 45. Mortis memoria non finit odisse inimicos. Non otiose meminit Dominus solem, ut doceat nos parcere inimicis. Sol enim oritur, sed eodem die moritur. Pl. 103. 19.

Sol cognovit occasum suum. Credo neminem irasci posse inimico suo, si occasum suum spectet, si sepulchrum cogitet. Unde Joseph tam clemens in fratres? audierat eos dicentes Gen. 42. 13. *alius non est super*; id est, Joseph mortuus jacet sepultus. Ubi de se quasi mortuo audivit; non potuit non habere animum, etiam erga hostes, paratissimum. Baeza t. 3. l. 14. c. 7. §. 10.

Pluit super justos, & injustos. ib. Cum juberis emulus esse Dei pluentis super justos, & injustos; non memineris communis hujus pluviae, quæ segetes nutriunt; sed illius pluviae sanguineae, quæ à Passionis nubilo Dominus inimicos animos sibi emollivit, & Patri reconciliavit. S. Gregor. Naz. in tetrastichis, cum tu dolore ardes maximò, Christi memor sis vulnerum; pars, & quora fiat hæc dolorum, quos heros tulit tuus; sic nempe, ut undis obrutus, moeror perit. Nicetas Naz. Scholastes: si cuiuspiam in te contumelia effervescens, atque in summam magnitudinem evecta, ingentem in te furoris flammam excitavit, animumque tuum ulciscendi cupiditate incenderit: fac, protinus tibi Christus in mentem veniat; da operam, ut contumelias, illusiones, flagra, & vulnera ea, quæ ille salutis tuæ causâ in cruce pertulit, quamprimum recorderis; sic fiet, ut hujuscemodi cogitationibus, tanquam aquis, animam tuam leniens, atque irrigans, moeroris, atque iracundiæ, æstum extinguas.

Transfiguratus est ante eos. Matth. 17. 2. Transfiguratur Christus sub nocte in monte excelso seorsim; patitur verò in Jerusalem apertâ die: idque amore inimicorum suorum; quibus dolor fuisset, gloriam ejus videre; gaudium, poenas. Sylveira hic q. 6.

Secundum Motivum.

Inimicos dilexerunt Sancti.

Vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Gen. 4. 10. Vox sanguinis adhuc fratris tui, adhuc fraternò erga te amore incalcescentis; non ad te, sed ad me, clamat. Non tibi scelus exprobrat; non hostem, non feram, vocat; sed meam appellat justitiam; si te facti non poeniteat: misericordiam implorat, ac veniam: si respicias, si doleas, si confitearis. Fernandus hic.

Quid venistis ad me hominem, quem odistis, & expulistis à vobis -- fecit ergo eis convivium; & post cibum, & potum, surgentes manè juraverunt sibi mutuo. Gen. 26. 27. 30. 31. ait Isaac ad injuriantes sibi.

Osculatusque est Joseph omnes fratres suos. Gen. 45. 15. Osculabatur singulos, & per singulos flebat, & irriguis lacrymis paventium colla perfundebat; itaque odium fratrum charitas lacrymis abluibat. S. August. serm. 83. de temp. Solet nobilitas facile parentum oblivisci miserias: Joseph autem nihil oblitus est in fratribus, nisi solas injurias. Denique pro odio misericordiam, pro crudelitate lætitiā, pro gladii oscula, repræsentat: facit de hostibus dominos, de ignobilibus claros. S. Fulgent. 1. de Joseph. Cur durius tractavit fratres? Sancti Thomas Aquin. hic c. 42. dat hanc: ut ex longa suspensione suæ revelationis, sub hujusmodi duritie fortius occultatæ, ipsa revelatio pleniori gaudii cumularetur.

Putasne, est aliquis, qui remanserit de domo Saul? 2. Reg. 9. 1. Dixit David obtento regnò, hostibus omnibus debellatis. Insensu hostis filios requirit. An ut perdat? imò ut ad mensam trahat. Miphibose ait: *restituam tibi omnes agros Saul patris tui.* v. 7. Baeza t. 3. l. 14. cap. 7 §. 4. Beatus David, licet virtutibus multis fuerit exornatus; nulla tamen actio eum Deo familiaris conjunxit, quam dilectio inimicorum suorum. S. Aug. 1. 2. D. 3. Pasch. Similiter ait S. Cælius hom. 11.

Putredini dixi: pater meus es; mater mea, & soror mea, vermibus. Job. 17. 14. Vermes, à quibus corrodebatur, ut parentes optimos, ut fratres charissimos habebat. Tertull. l. de Pat. quale Deus vexillum de inimico gloriæ suæ exulit; cum Job erumpentes bestias inde, in eisdem specus, & passus, foraminosa carnis ludendo revocaret. Baeza t. 3. l. 13. c. 7. §. 4.

Si sifterit Moyses Ecce. Jer. 15. 1. S. Gregor. hom. 27. in Evang. Quid est, quòd Moyses, & Samuel, ceteris Patribus in postulacione præferantur? nisi quòd hi duo tantummodo in cuncta Testamenti veteris serie, etiam pro inimicis suis, leguntur exorasse. Unus à populo lapidibus impetitur. Ex 17. 4. tamen pro lapidatoribus suis Dominum de-

precatur. Alter ex principatu ejicitur; & tamen petitus, ut exoraret, fatur dicens: *abstine a me hoc peccatum in Domino, ut cesset orare pro vobis.* 1. Reg. 12. 23. Cornelius in 1. Reg. 12. 15.

Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Act. 7. 59. In illa lapidum ruina, quando alius oblivisci poterat etiam charissimos suos, ille Domino commendabat inimicos. S. Maximus hom. in Natali B. Steph. Viri fratres. ib. Memor fratrum, immemor persecutorum, recordans de qua radice processerit. Euseb. Emis. hom. de S. Proto Martyre.

Christianus nullus est hostis, nedum Imperatoris, quem sciens à Deo suo constitui, necesse est ut illum diligat. Tertull. lib. 2. ad Scapulam c. 2.

Hoc sit mihi thesaurus desiderabilis, & super omnia amabilis; scilicet super me poenas, & opprobria, congregare; & intimo corde diligere; qui me in hoc facto adjuvent: omnem consolationem presentis vite horrebo. S. Laur. Just. de inc. div. am. c. 2.

Tertium Motivum:

Quia præceptum Domini est: Ego autem dico vobis &c. Matth.

s. 44.

Ex Veteri.

Tolle filium tuum unigenitum &c. Gen. 22. 2. Nescio, an difficilius sit, filium dilectum unicum occidere, quam inimico invito parcere. Quà vi Patriarcha ad tam difficile adducitur imperium? præcepit Deus; qui meliorem filium propter ipsum Abraham litare non reneget. S. Basilii Seleuc. or. 7. Abraham semio curvatus intrepidam manu charissime proli gladium intentat: quia imperantis Dei charitate vincit naturæ difficultatem, ut hostia minime carla Domini sacrificium imitaretur.

Deus patris vestri heri dixit mihi: cave &c. Gen. 31. 29. Quid ad hoc Christianus dicet, cum Deus ejus præcipiat, dicatque: *ego autem dico vobis.* Ego, qui vos condidi; ego, qui vel glorificabo, vel damnabo. Osorius f. 6. post Cin.

Pater tuus præcepit nobis, antequam moreretur, ut hæc tibi verbis illius diceremus: obsecro, ut obliviscaris sceleris fratrum tuorum, & peccatis &c. Gen. 50. 16. 17. Lyran. hic: hoc finxerunt fratres, ut, amore patris præcipientis, Joseph citius ad misericordiam flecteretur. Jacob hoc non dixerat, quia non diffidebat de benignitate Josephi. Noa potuit non bonus Joseph (videns Jacobum nihil sibi mandasse proprio ore, antequam moreretur, circa veniam fratrum) cognoscere eorum fictionem: attamen vel fictum patris mox morituri imperium audiens, profusus lacrymis inimicos amplectitur. Et tu videns JESUM crucifixum jam moriturum inelamantem: *ignosce illis!* & antequam moreretur, monentem, *diligite inimicos ve-*

stros: quomodo potes non ex toto corde inimicis ignoscere? Quam aptè fratres patris mortem memorant. O quam facile inimicos amore prosequemur, si JESU morientis, & pro inimicis orantis, nobis obiciamus imaginem. Elcobi. t. 3. Coll. Chr. Obs. 2.

Moyles horrebat serpentem caudâ apprehendere. Sed quia DEUS præcepit, fecit, & manu arripens, vidit esse virgam. Ex. 4. 4. Quid Domine ais tu? inimicum meum ut ego complectar, tam mordacem colubum, qui tam horribile venenum ore vomit? Ita: sic enim ego volo. Amplectere inimicum tuum, & cernes, quod sit virga. Diez f. 6. post Cin.

Servate mihi puerum Absolon. 2. Reg. 18. 5. Miser ab arbore in fuga deinetur in militum conspectu! qui comprehensum inimicum non audent vulnerare. quare? audientibus nobis *præcepit rex Joab, & Absalon, - dicens: custodite mihi puerum Absolon.* 2. Reg. 18. 5. Dicit tibi JESUS: *ego autem dico vobis, diligite inimicos;* & tu persequi audes? Escobar t. 3. Coll. Chr. Obs. 2.

Corvis præcepi, ut pascant te. 3. Reg. 17. 4. Cur corvis? Sanct. Basilii Seleuc. Or. 11. ne innatum his in pullos odium imitère: quin potius imitare eorum in te curam: hi commodatò tibi obsequiò naturam vicerunt.

Propter verba labiorum tuorum ego custodivi vias duras. Pl. 16. 4.

Ex Novo.

Ego autem dico vobis &c. Matth. 5. 44. Ecce, qualem auctoritatem tribuit Dominus præcepto de diligendis inimicis: *ego dico.* à JESU venit hæc charitatis vox. Illud qui non servavit præceptum, prius ad ejus vocem surdescit. Baeza t. 3. lib. 14. cap. 7. *Ego dico.* Quid dixerit Dominus, quod Christiano possit difficile apparere? Escobar t. 3. Coll. Chr. Obs. 2.

Nota, quod Dominus totum hominem in inimici sui ministerio occupare voluerit; ne quid ei remaneret, quod ei nocere posset. Quibus rebus potes alteri officere? corde illum odiò habes, linguâ illum infamas, manibus male ei faciens. Nunc ergo vide, quomodo Deus hæc omnia tibi occupet. *Diligite,* inquit, *inimicos;* ut cor occupet: *benefacite &c.* ut manus occupet: *orate &c.* ut linguam etiam occupet. Diez f. 6. post Cin.

Quis igitur potest conqueri de mandato altissimi? quis cavilabitur reluctans facere, quod novimus DEUM velle? quis dicet impossibile, quod cum faciendi gratia mandatur, aqua justitia, summa veritas,

& æterna? Simon Cass. lib. 10. cap. 23.

— 590 (50)

Quar-

Quartum Motivum.

Vindictam DEUS sibi reservat.

Tenebatq; Saul lanceam - & rimuit Saul David, eo quod Dominus esset cum eo. 1. Reg. 18. 11. 12. Cur timuit Davidem? Timebat DEUM vindicem; videns, Davidem patienter ferre injuriam; & ob id transferendum in regnum: quia, qui parcat, purpurâ dignus est. de Castillo illat. 128.

Judicavit pro te Dominus hodie de manu omnium, qui surrexerunt contra te. 2. Reg. 18. 31. ait Chusi ad David casô Absolone. Salvanus lib. 2 de Provid. eundem (Davidem) cum fugasset è regno filius persecutor, iudex in brevi Dominus vindicavit. Nec vindicavit tantum; sed cumulatis vindicavit, quam ipse voluit, qui vindicabatur: ut ostenderet scilicet DEUS; graviolem sibi esse injuriam injusta tolerantium, quam tolerantibus suam.

Accingere gladio tuo - potentissimè. Psal. 44. 4. Post egregiam formam decoris, post gratiam infusam in labiis, imperatur à Patre, ut accingatur gladio suæ fortitudinis, ad conservanda omnium rerum jura; ut in pace sint omnia, quæ possidet. Ne ullus de vindicta cogitet fervorem, dum viderit praeliantem Dominum mucrone ultionis accinctum. S. Palchafius hic.

DEUS ultionum Dominus. Psal. 93. 1. Non sumus nos Domini ultionum; non possumus libere agere, & ut libet, ulcisci. DEUS est Dominus ultionum. Barradius t. 3. l. 1. c. 20. Sæpe mors est DEO, ut dimittat, quæ in se peccata fuerint; verum quæ in proximum, ea maximè exquirat severitate. S. Chrysost. hom. 26. in Gen. Mea est ultio; & ego retribuam in tempore. Deut. 32. 35.

Non quero gloriam meam. Joan. 8. 50. Euthym. vindictam contumeliæ meæ. Est sensus: non quero à vobis gloriam meam vindicando, quam vos contumeliis vestris deraxistis. Est, qui quarat, & judicet. q. d. impune non feretis. Est enim pater meus, qui gloriam meam quarat, vos judicabit, & supplicium gravissimum sumet. Barradius antè cit.

Hæc ulciscendi libido negotium curat, aut gloriæ, aut malitiæ. Sed gloria ubique vana; & malitia Domino odiosa; hinc quidem locò maximè: quia malum duplicat, quod semel factum est. Quid enim refert inter provocantem, & provocatum? nisi quod ille prior in maleficio deprehenditur, iste posterior. Qui vindicat se, honorem unici Judicis DEI abstulit. Tertull. l. de Pat.

Nihil omnium DEUS ita odit, & averfatur; ut hominem ultionis avidum, & in animo suo perpetuus adversus proximum ferventem inimicitias. S. Chrysostom. hom. 27. in Gen.

Quintum Motivum.

Inimici profunt magis, quàm obsint.

Ex Veteri.

Pleraq; Symbolicè.

Pro salute vestra misit me DEUS ante vos. Gen. 45. 5. Consideravit, quid effecerint; non quid cogitaverint. Naxera in Joel 2. §. 43.

Examen apum in ore leonis erat, ac savus mellis. Judic. 14. 8. Leo est quilibet persecutor: apes aculeatæ sunt verba pungentia. Quantò plures fuerint apes, tantò plus de melle habebis dulcedinis aternæ. Vult nos sustinere DEUS apes in Mundo, ut dulcedinem habere possimus in cælo. S. Bonavent. l. 4. D. 2. Pasch.

Foderunt manus meas, & pedes meos. Pl. 21. 17. Non dicit, transfixerunt, sed foderunt: ut notetur fructus, qui inde secutus est; scilicet aeterna beatitudo. Hugo Card. hic.

Sicut novacula acuta fecisti dolam. Psal. 51. 4. Ecce, quid faciunt Sanctis mali? capillos radunt. Qui quidem capilli non superflue facti sunt à DEO in corpore hominum, sed ad aliquod ornamentum. Tamen, quia sine sensu præciduntur illi, qui adherent corde DEO, sic habent ista terrena, tanquam capillos. S. August. hic. Sicut capilli in corpore nostro tanquam superflui videntur, & sine detrimento carnis raduntur; sic, quidquid potest tibi facere iratus potens, inter superflua numerat. Quid times hominem, o homo? in sinu Dei es positus. Idem serm. 6. de puero Centur.

Circumdedere me sicut apes. Psal. 117. 12. Apes, etiam si inferant punitionis dolorem, amantur tamen: quia mellis dulcedinem administrant. Sic & persecutores meos, Domine, amare volo; & punitiones, quas mihi amaris conatibus inferunt, contribulatio spiritui tolerare; ut mellita jucunditas subsequatur. Urbanus IV. P. hic.

Sicut lilium inter spinas. Cant. 2. 2. Candidior, molliorque nitescit; aculeis etiam domesticorum afflicta veritatem tui decoris gratius ostende. V. Beda hic.

Usq; in tempus sustinebit patiens, & postea reddito jucunditatis. Eccli. 1. 29. Græce: postea ei pullulabit, & quasi de terra exorietur, & germinabit ei laticia. Est metaphora elegans ab arboribus; quæ in hyeme patiuntur gelu, nives, frigora; iisque spoliata foliis, ac frondibus, quasi canescunt, & moriuntur: in vere autem quasi vivificata radiis solis, germinant; & in lætas frondus, flores, & fructus, erumpunt. Sic patiens in adversis, paupertate &c. Justus ergo est instar palmæ plantatæ secus decursus aquarum, quæ fructum dabit in tempore suo; id est, in tempore novissimo, ait S. August. in Pl. 1. Cornelius hic.

Ex Novo.

Benefacite his, qui oderunt vos. Matth. 5. 44. Inter benefactores oportet illos habere: Omnis enim qui nos tentat, & persequitur, levio-rem facit poenam, quam pro peccatis ferre debe- mus. Theophylactus hic.

Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Joan. 15. 13. Videtur perfectior amor pro ini- micis mori. Sed Christus, juxta S. Gregor. hom. 27. in Evang. non amicos, sed inimicos, intelligit. Adde enim certum est, inimicos fore nobis amicos, si eis beneficiamus; ut non jam inimici, sed amici, sint appellandi. Pinna Eth. 72.

Nè statuas illis hoc peccatum. Act. 7. 59. Qui pro inimicis sub ipso tempore con- summata perfectionis oravit, beatitudinis suae causâ persecutorem dilexit. Nec mirum, si eis nesciat irasci; per quos sibi videt aulam regni coelestis aperiri; per quos se æternis sæculis intelligit consecrari. Eusebius Emis. hom. de S. Steph.

Ex Patribus, & aliis.

Plus diligendi sunt inimici, quam amici: qui enim inimici sunt, corpori adversantur, & animæ preparant æterna præmia: quia carnalia nostra, & terrena rapiunt, coelestia nobis, & spi- ritualia, congregant. S. August. l. 59. de temp. apud Did. de Castillo Illat. 126.

Inimici diligendi sunt; quia, sicut dapifer, serviunt prandentibus: qui enim injuriam, vel contumeliam, irrogat, dapies patientiæ, seu man- suetudini, ministrat. Sic servivit Esau Jacobo Gen. 25. 23. Hugo Card. in Luc. 6.

Quid est aliud persecutionibus exagitari, quam expoliri, in eorum lapidum morem; qui, cum prius rudes, atque informes, essent, crebris unctionibus tam pulchri fiunt, ut magni- ficentissima quæque ædificia exornent. Ilid. Cla- rius l. 2. or. 17.

Sextum Motivum.

Odiò, & vindictâ, tibi nocet.

Ex Veteri, & Novo.

DEUS Patris vestri heri dixit mihi: cave, nè loquaris contra Jacob quidquam durum. Gen. 31. 29. O efficacissimam ratio- nem ad nos ipsos superandos! Cum ad ultionem pergis, ad teipsum revertere dicens in medio furoris tui: DEUS mihi præcepit, nè quid du- rius proximo meo loquat. Altera causa est, cur Laban Jacobo nocere nollit: quia *filia mea, & filij, & greges tui, & omnia, qua cer- nis, mea sunt.* v. 43. q. d. mihi magis, rebus meis, quam tibi, nocebo. Cum irâ exande- scis, dic intra te: quid proximo meo possum damni inferre, quin mihi plus inferam &c. Diez conc. 1. in Com. Apolt.

Uluſear me de hostibus meis. Judic. 16. 28. Plures interfecit moriens, quam antea vivus occiderat; sed ultio vitam abstulit. Samson contumeliam passus vivit; cum depellit infamiam, ipso triumpho tumulatus interit. Naxera in Jos. 9. §. 30.

Ex Patribus, & aliis.

Nullò modò nocere tibi potest inimicus faci- ens, quantum tibi nocet, si non diligis inimicum. S. August. l. 48. de divers.

Sicut nullum in vulnere valet medicamen- tum, si sit intus ferrum; ita nihil proficit illius oratio, cujus pectore versatur mortiferum odium. S. Augustin. lib. de rectit. Cath. con- versat.

Cum nocentes innocentibus injuriam faciunt, illi patiuntur injuriam, qui facere se credunt. S. Cyprianus ep. 55.

Est verè pruina, & frigus, injuriarum memo- ria. Sed invocemus solem iustitiæ; oremus eum, ut radios suos emittat; & non erit amplius con- gelata pruina, sed fluvialis unda. S. Chrysost. hom. 4. in Thessal. 3.

Non attendimus; quia dum nos invicem odio habemus, ita muros coelestis Jerusalem contra nos claudimus, ut nobis nullus aditus remaneat, per quem intrare possimus. S. Ca- sarius hom. 11.

Consueverunt, qui accensi sunt nocendi animò, inde fatigabiliter cogitare, quibus mo- dis inextinguibilem erga odiosos sibi suam vale- ant perficere voluntatem. Nocent magis, magisque nocere desiderant. Illius gehennæ, quæ inextinguibilis est, se filios esse insinuant; operaque patris eorum faciunt, qui interminabi- liter cruciantur in ea. S. Laurent. Just. de tri- umph. c. 10.

Sicut linea consumit pannum, ex quo nata est; & vermis rodit lignum, ex quo natus est: Sic hæc onera, quæ cor tuum premunt, oriuntur ex propria tua concupiscentia. Stella. p. 1. c. 2. de pace cordis.

Apicula aculeò in manum infixò mortua con- cidit: Lem. *Mea me vindicta peremit.* Bovius.

Septimum Motivum.

Inimicis ignoscere, fortitudo, vi- ctoria.

Ex Veteri.

Ecce dies, de qua locutus est Dominus ad te: ego irradam tibi inimicum tuum, ut facias ei, sicut placuerit in oculis tuis. 1. Reg. 24. 5. Quis talem nactus hostem, non se inflicta plagâ, periculò liberaret? Amici impor- tunè proritabant, ad vindictam cogebant; DEUS hostem in prædam concedebat; sed Davidis ani- mus non potuit vinci: custos hostis sui fuit, vin- dictâ abstinuit. *Propitius sit mihi Dominus, nè faciam hanc rem.* v. 7. Dominum meum novi elementia delectari. Licet occidere; sed per- fectius erit parcere. Si feriam, ostendam, quid mihi liceat; quid in me possum, si parcam. Na- xera in Jos. 9. §. 28.

Psalmus decimus septimus habet pro titulo: *In finem pro puerò Domini David, qui locu- tus est Domini verba Canticì hujus in die,* quâ

quā eripuit eum Dominus de manu omnium inimicorum ejus, & de manu Saul. Cur non intonat: Canticum, de victoriis contra Goliath, & Philistæos? cur victoriam de Saule specialiter memorat? quia gloriosior hæc fuit; cum eum patiēdo devicerit. Sylveira addit, in Evang. Matth. 26. q. 6.

Fortitudinem meam ad te custodiam. Pl. 58. 10. Utor fortitudine meā, non ad hostes meos deiciendos, sed ad te placandum. Drexelius Orb. Phaet. c. 55. §. 1.

Invenierunt me custodes, - percusserunt me - mox: adiuro vos, - ut nuntiatis ei, quia amore langueo. Cant. 5. 7. 8. Quasi memorabilem victoriam consecuta, referre sponso jubet: quod percussa, & injuriis affecta, non servet odium in corde, non spiret vindictam; sed, offensæ immemor, langueat amore. Alvarez Illustr. 176.

Ex Novo, & Patribus.

Data est mihi omnis potestas. Matth. 28. 18. Quonam verit hanc potestatem? *Euntes ergo docete omnes Gentes.* v. 19. Et Lucas ait 24. 52. incepisse Apostolos ab Hierosolymis munus suum, exercere, ubi plurima passus. Didacus Niss. f. 6. post Cin. §. 5.

Egressus David ex spelunca postillum, liberis deinceps oculis celum intuens; ac tunc temporis magis exultans, quam cum Goliath decessisset, & barbari caput amputasset. Siquidem hæc magnificentior erat victoria, hæc magnificentiora spolia, hæc præda illustrior, hoc gloriosius trophæum. S. Chrysost. hom. 2. de David, & Saul. Ibidem manum Davidis, quā percipit Sauli, vocat dexteram totius orbis pretio pacem.

Stephanus, ut nominis sui coronam meruisset accipere, charitatem pro armis habebat; & per ipsam ubique vincebat. S. Fulgentius f. de S. Steph.

Hæc sunt arma iusti, ut cedendo vincat. Si cut periti jaculandi, cedentes solent vincere, & fugientes gravioribus sequentem vulnerare ictibus. S. Ambr. Eth. Chrt. c. 5. l. 1.

Quando homo paratus est sustinere injurias pro Christo, tunc magis vincit; & hostis incidit in foveam, quam fecit. Hugo Card. in c. 18. Joan.

Octavum Motivum.

Inimicis ignoscere, opus excimium, meritum Ec.

Ex Veteri.

Fuerunt ei obviam Angeli DEI. Gen. 32. 1. Cur nunc potius, quam alias, habuit obvios Angelos? S. Ambros. l. 2. de Jacob c. 6. Perfectis, & fidelibus, divina solent esse præsidia: perfectus autem, qui cogitabat de reconciliatione fraterna; ita ut humilitate etiam invitaret, officiis acquireret; muneribus quoque emendam putaverit: cum tamen plures injurias suscepisset à fratre. *Placabo illum muneribus.* v. 20. Paoletti D. 5. Pent.

Vidi faciem tuam, quasi viderim vultum DEI. Gen. 33. 10. Dixit Jacob ad Esau, quia Esau cogitabat de reconciliatione fraterna; & injurias omnes ablata benedictionis, & hereditatis, oblivione sepelivit, species DEI in vultu ejus refulget. Exprimid Abulensis: quia jam pace perfectâ fruebatur. Arcones in li. 2. Disc. 5.

Egressus est David è spelunca 1. Reg. 24. 4. 8. tanta cum gloria, cum quanta tres pueri egressi sunt è camino ardente. Nam quemadmodum illos non exussit ignis, ita hic non flagravir ira incendiò. S. Chrysost. hom. 2. de David, & Saule. Præfuerat David non bellicus militibus, sed ut Sacerdos: jamque spelunca illa erat Ecclesia. Neque enim aliter, atque aliquis, Episcopi fortitus munus, ad illos concionem habebat: ac peractâ hæc concione sacrificium obtulit, idque admirabile quoddam: non quidem mactatò vitulò, aut occisò agnò; sed, quod his erat multò honorificentius, mansuetudinem, & humanitatem offerens DEO; atque irrationabili animi motu mactatò, occisâque iracundiâ. Et factus est idem tum victima, tum sacrificus, tum altare. S. Chrysost. tom. 1. l. 2. ib.

Ex Novo.

Liber generationis JESU Christi, filij David, filij Abraham. Matth. 1. 1. Cur hic primò ponuntur David, & Abraham? & expressè illorum filius dicitur Christus? Rupertus l. 4. de victor. Verbi DEI cap. 27. ratio docet, non multò minoris fuisse meriti, peperisse inimico propter DEUM, quàm non peperisse unigenito filio. Hoc fecit David inimico suo infensissimo, quærenti animam suam, inimico regis; cujus regnum sine dubiò se suscepturum esse sciebat. Ob hanc maxime causam juratum illi esse arbitramur; quòd semen, & caro ejus, assumenda esset in Filium DEI: quia maxime ista causa facit filios DEI. Bæza c. 1. l. 4. c. 5. §. 3.

Si offers munus tuum Ec. Matth. 5. 23. Concordia DEO grata, & nobis utilis. Inter Laban, & Jacob, dissensio orta fuit. Gen. 31. Nihilominus, priusquam sacrificaret, primò litem cum socero componere voluit; & federe prius initò, immolavit. Paoletti D. 5. Pent.

Transfiguratus est Ec. Matth. 17. 2. Inter alias rationes, cur cum Christo in Thabor Moyses, & Elias, Hugo Card. hic dat etiam istam: quia uterque oravit pro peccatoribus, & persecutoribus suis. Moyses Num. 12. 13. Elias 3. Reg. 18. 41.

Domine, ne statuas illis hoc peccatum! Et cum hæc dixisset, obdormivit in Domino. Act. 7. 59. Cur non vel pauculas horas superstes fuit tam insigni orationi; sed eodem momentò, & preces DEO, & animam, obtulit? Respons. Videtur Stephanus jam plura, & gloriosiora, facere non potuisse, quantumcunque diutius viveret; quàm dum pro inimicis oravit. Quasi hoc solum DEUS ad apicem sancti-

sanctitatis ejus expectasset. Didacus Niss. f. 3. D. 3. Quadr. §. 1.

Ex Patribus, & aliis.

Propter DEUM ista perpeteris, quia scilicet legem ejus audisti. Hoc quò tandem dignò honore pensandum est? quibus diadematis conferendum? Mihi verò magis proveniat; inimicitias sustinere propter DEUM, atque contemni; quàm vel à cunctis regibus honorari. S. Chrysost. hom. 18. in Matth. c. 5.

Amor inimicorum omnis est virtutis corona, & vertex. Euthymius in cap. 5. Matth.

Magna virtus est, si non ladas, à quo latus es: magna gloria; si, cui nocere potuisti, parcas: nobile vindictæ genus est, ignoscere victo. S. Bernard. tr. de inter. dom. c. 43.

Amantem diligere, naturæ est, quæ non est meritoria; non amantem verò diligere, gratiæ est. S. Albertus M. parad. an. c. 1.

Altissimus gradus est charitatis, inimicos beneficiis ad amorem trahere. S. Bonavent. de grad. vict. c. 1.

S. Engelbertus Archi-Ep. Colon. cum in itinere positus ab inimicis suis occideretur: & ille in corde suo diceret: Pater, ignosce illis? revelatum est de eo, quòd ob illam unam actionem, DEO supra modum gratam, non solum anima subito ab Angelis in cælum delata, sed etiam inter Martyres collocata sit. Surius 7. Novemb.

Nonum Motivum.

Inimicis ignoscere est regia virtus In Davide.

Nunc scio, quòd certissimè regnaturus sis, & habiturus in manu tuo regnum Israel. 1. Reg. 24. 21.

Nè ponat, oro, Dominus meus Rex &c. 1. Reg. 25. 25. Unde novit Abigail, David regem fore? an à Samuele? an à fama publica? Putat id Abulensis, & addit: ut eum inclinaret ad clementiam, vocavit regem; quasi virtus hæc regum esset nota genuina. Velloso in Judith. 6. Paræn. 9.

Prohibente David vindictam contra Semei, vocatur Rex. 2. Reg. 16. 10. & ait rex. Dum autem vindictam mandat filio 3. Reg. 2. 8. &c. non dicitur Rex: *dormivit igitur David* v. 10. Rex est, qui parcat hosti. Sylveira in Apoc. 6.

Et ait rex: Quid mihi & vobis filij Sarvia? 2. Reg. 16. 10. Potestatem regiam magis, ac magis adhibuit prohibendo, quàm exercendo vindictam. S. Augustin. de Pat. c. 9.

Fesse genuit David regem. David autem Rex. &c. Matth. 1. 5. 6. Nota, quòd bis dicitur David rex: quia bis dormientem Saulen deprehendit, & vivum dimisit. 1. Reg. 24. 4. & 26. 10. Sylveira hic. Cæterorum regum nemo rex vocatur in hac genealogia; solus autem David rex dicitur. Cur? propter tole-

rantiam. Cajetanus in c. 49. Gen. Saul David persequendo, extulit illum.

David sic coronâ redimitus est, sicut thronum ascendit; honesti nominis argumentum gestans, purpurâ ac diademate magnificentius; videlicet, quòd hosti pepercisset; quòd eundem extinctum luxisset. S. Chrysost. hom. 2. de David & Saul.

Continuatio ejusdem argumenti.

Ex Veteri, Novo, & aliis.

Oleum unctionis fundes super caput ejus. Ex. 29. 7. *Sumes de sanguine ejus, & pones super extremum auriculæ dexteræ &c.* v. 20. Sanguis in auriculâ signat contumeliam jactam a grege subdito; oleum in capite, patientiam. Hildebertus ep. 51. potestatis cedit ad gloriam, injurias ulcisci nolle, cum possit. Velloso in Judith 7. Par. 41.

Rahab hostibus benefaciens, eos abscondens &c. Jos. 2. 4. non solum vitâ donata est; sed in regiam coopata tribum, Salomoni nupsit. Matth. 1. 5.

Fecit Rex Salomon thronum de ebore grandem & duodecim lunculi stantes super sex gradus. 3. Reg. 10. 18. 20. Non temerè Salomon pacis amans vocatur rex; cum leones sub pedibus habeat: quasi insinuet; se, licet petrum rictu leoninò, adhuc Salomonem pacis studiosum esse. Velloso in Judith 7. Paræn. 41.

Proiciens autem servum ille orabat. Matth. 18. 26. Et mox obsequiò humili veniam impetrat v. 27. *misertus autem Dominus servi illius, dimisit eum.* Id non miror. Abulens. q. 132. Rex, scilicet quia nobilis erat, citò misertus est. Velloso in Judith 3. Paræn. 10.

Domine, vis dicimus &c. Luc. 9. 54. *Nescitis, cujus Spiritus estis.* Inconsequenter me Dominum vocatis, & ad inimicorum excitationis vindictam. Escobar t. 2. Perfec. Chr. Obf. 3.

Pater! dimitte illi. Luc. 23. 34. Bene ibi scribitur Rex Christus, ubi savienti contritus indulget Synagoga. Oliva f. 6. Cin.

In capitebus eorum corona aurea. Apoc. 4. 4. An ferrò eorum manus armata? habentes singuli citharas. ib. c. 5. 8. Exarmata regum manus est; nè quid habeant, quò ulciscantur injurias. Natura apicularum regem sine aculeò esse voluit, ait Seneca. l. 1. ad Neron. c. 19. telumque detraxit, & iram ejus reliquit inermem; exemplum hoc regibus magnis ingens. Velloso in Judith 7. Paræn. 41.

Habes in vestimento, & in femore tuo, scriptum: Rex regum, & Dominus dominantium. Apoc. 19. 16. Nunquam tamen vidi CHRISTI femori affixum acinacem. Dices: David ait Psal. 44. 4. *Accingere gladiò tuo super femur tuum potensissime.* Nisi fallor, carebat gladiò; qui, ut eò accingatur, monetur: *accingere.* Erat ergo non accinctus. Nec objicias, prodile Filium

Filium hominis Apoc. 1. 16. cum ense inter candelabria, tanta plenum majestatis, ut Joannes ad pedes ejus quasi mortuus corruerit: nam non ultio, sed iustitia, hic cernebatur. Secundo gladius non vibratus, sed *more* erat. Denique nihil majestatis ibi fulgurat. Non enim thronus adest, non Angeli adfunt, nemo psallit, aut surgit è subfellis: quæ omnia facilitata coram Domino sequentibus capitibus: nam Agnus apparuit. Oliva f. 6. Cin.

Decimum Motivum.

Non ignoscere, ignobile, servile.

Dimitte me, ut irascatur furor meus contra eos, & deleam eos. Ex. 32. 10. Potentia suæ, & majestati, ad speciem detrahit, dum testatur se quodammodo devinctum. Ad nostram eruditionem: cum irasci vult, pusilla (sic loqui liceat) quodammodo verba profert, se dimitti petit: quasi à divinitate ad speciem deficiat. Tertull. lib. 2. contra Marc. c. 26. Satis & tunc pusillus DEUS, in ipsa etiam ferocia sua, cum, ob vituli adoratum, effertur in populum, de famulo suo postulat Moyse: sine me; & indignatus irā disperdam illos. Piā audaciā pusillum DEUM vocat, cum se ulcisci parat: ut ostendat; in nobis generositate detrahi per ultionis appetitum. Naxera in Jof. 2. §. 21.

Porro Gabaonita non erant de filiis Israel, sed reliquia Amorrhæorum. 2. Reg. 21. 2. Injuriose tractaverat Saul Gabaonitas contra jusjurandum, quod præstiterat eis. Jof. 9. 20. 15. propter quod ira DEI descendit super Israel 2. Reg. 21. 1. cum jam David sceptrum teneret; ut Numen placaret, vocatis Gabaonitis ait v. 3. *quid faciam vobis? & quod erit vestrum piaculum, ut benedicatis hereditati Domini?* Cui responderunt Gabaonitæ: contra filios Israel non incendimur irā, sed contra domum Saul, qui nos oppressit iniquè: quam obrem *dentur nobis septem viri de filiis ejus, ut crucifigamus eos Domino.* Sed nota, quod de iis dicitur v. 2. *porro Gabaonita non erant de filiis Israel &c.* q. d. erant vilissimi de populo. Lyran. hic: Si Gabaonitæ fuissent de filiis Israel, fuissent magis misericordes; & indulgiscent factum Saulis contra eos. De Castillo Illat. 53.

Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate? Pl. 51. 3. Gloriaris, quia potens es in malo? ô potens! quid facturus es? multum te jactas, occisurus hominem. Hoc & scorpis, hoc & una febris, hoc & fungus malus. Hucine redacta est potentia tua; ut malo fungo coarquetur? Oliva conc. 7. die Ven. 4. in Quadrag.

Serve nequam. Matth. 18. 32. Servus omnino erat, qui conservum manu in gulam injectā premebat, cum solvendo non esset; eaque notā rex eum fecit: *serve nequam.* Nazianz. or. 17. animi etiam inductione servus erat. Id animi vitium turpi servo princeps objicit *serve nequam.* Velloso in Judith. 2. Paræn. 14.

Polyanth. Sacr. Tom. 1.

Qui impetu rapitur ad contumeliam, nonne scorpis est? qui præceps ad vindictam, ultionemque fertur; nonne est vipera gravissima: S. Gregor. Nyss. or. 1. in illud: faciamus hominem.

Vide plura tit. Ira. Passiones.

Undecimum Motivum.

Ignoscere est quid divinum.

Totus autem mons Sinai fumabat. Ex. 19. 18. Cum DEUS Legem Hebræis daturus descenderet in montem, sic nube densa operitur, ut Moyses non posset agnoscere. At Christus in Thabor non absconditur. Matth. 17. 2. *resplenduit facies ejus sicut Sol.* Lucas c. 9. 3. addit: *& dicebant excessum ejus &c.* Personat tunc Patris vox: *hic est filius meus.* Cur DEUS olim sic nube opertus; Christus autem in Thabor ab ipso Patre revelatur? quia excessus objiciebatur, quem completurus erat in Jerusalem: ut inimicos peccatores Patri reconciliaret. Quia inimicis benefacere, non ex quo capite est homo quodammodo profuit; sed ex Deitate. Escobar tr. 3. Colloq. Chr. l. 7. obs. 1.

Putasne est aliquis, qui remanserit de domo Saul, ut faciam cum eo misericordiam propter Jonatham? 2. Reg. 9. 1. quærit David, extincto Saul, & Jonathâ. Mox addit: *nunquid superest aliquis de domo Saul, ut faciam cum eo misericordiam DEI?* v. 3. Cum asserit, se propter Jonatham misericordiam facturum, non addit, *misericordiam DEI*; sed tantum, *ut faciam cum eo misericordiam.* At cum immemor Jonathæ, adjicit *misericordiam DEI.* Quare? quia quasi hominis misericordia est, bonum pro bono reddere; at bonum pro malo exhibere, DEI optimi misericordia est. Audiens Centurio Christum pro Crucifixoribus orare: *Pater ignosce illis!* inquit: *verè hic homo Filius DEI erat.* Marci 15. 39. Escobar tract. 2. Perfec. Chr. Obs. 8.

Pro eo, ut me diligerent, destrabebant mihi; ego autem orabam. Pl. 108. 4. S. Augustinus hic: non quidem dicebat, quid orabat. Sed quid melius intelligere debemus, quam pro eis ipsis de Cruce ille dixit: *Pater ignosce illis.* Itā ille. Sed cur ipse David hoc verbum non exprimit? tam sublime verbum à nullo alio ore erat immediate evulgandum, nisi ab ipso met ore divino. Sylveira in Matth. 5.

Paulus Apostolus, non ab hominibus, neque per hominem; sed per Jesum Christum, & Deum Patrem. Gal. 1. 1. Christus existens in gloria sui Patris ad Apostolatū vocavit Paulum. Sed cur non ait, se vocatum ab homine; cum Christus etiam verus homo sit? Tanta beneficentia, & dilectio, in persecutorem, & hostem, prædicabat gloriam infinitæ bonitatis: ut solius divinitatis videretur opus, humanæ naturæ limites excedens. Idem ibid.

Si oderis scelera, si injuriarum memoriam deleveris; si hesternas similitudines, & inimicitias, oblivione voluntaria deposueris; si fratrem amore, benevolentia, benignitate,

Aaa 22

miseri-

misericiordiā, complexus fueris; DEO similis evades. S. Gregor. Nyss. or. 1. in illud, faciamus hominem.

Qui læsus injuriā; eam non ulcisci, divinum id opus existimo. Isidor. Pelus. lib. 5. ep. 232.

Diligere inimicos, magis divinum est, quàm humanum. S. Bernardus lib. de Pass. D. cap. 11.

Duodecimum Motivum.

Simile priori. Facit, & probat, filium DEI.

Filium DEI se nominat - contumeliā, & tormento, interrogemus eum. Sap. 2. 13. 19. Dilectio inimicorum, lydius lapis est, ad dignoscendos filios DEI. Incert. Auth.

Pater dimitte illis. Luc. 23. 34. In monte Thabor ait Pater: *hic est Filius meus dilectus.* In cruce de eo tacet: quia pro persecutoribus orabat. Paternò non eget testimonio, ut verè credatur Filius DEI. De Castillo Illat. 127.

Pater dimitte. Luc. 23. Cum pro inimicis orat, non DEUM, ut Math. 27. 46. *DEus meus &c.* sed Patrem vocat: quia tunc maximè se declarat Filium æterni sui Patris. Sylveira hic.

Diligite inimicos vestros misericorditer; & hac solā dilectione supplete omnia, quæ mandavi, ut sitis filij Patris vestri. S. Paschasius l. 3. in Math.

Decimum tertium Motivum.

Inimicos beneficiis facies amicos.

Si esurieris inimicum tuum &c. Prov. 25. 21. Multum videri potest repugnare illi sententiæ, quā Dominus præcepit, ut diligamus inimicos nostros. Quomodo enim quisque diligit eum, cui propterea cibum, & potum dat, ut carbones ignis congerat super caput ejus, si carbones ignis hic aliquam gravem poenam significant? Quapropter intelligendum est, ad hoc dictum esse; ut eum, qui nos læserit, provocemus ad poenitentiam facti sui, cum ei nos beneficiamus. S. August. in ep. ad Rom. Exposit. 71. Quando inimicis nostris præbemus beneficia, malitiam eorum nostrā bonitate superamus; & molimus duritiam; iratumque animum ad molitiem, & benevolentiam, flectimus: atque ita congregamus carbones super capita eorum. S. Hieron. ep. 150. Hebidia.

In funiculis Adam traham eos. Os. 11. 4. Vera ratio vincendi hostem est, cum vincere amore, & beneficiis. Cornelius hic.

Decimum quartum Motivum.

Remittenti fit remissio.

Ex Veteri, & Novo.

Dimittite eum, ut maledicat. 2. Reg. 16. 10. Cum Semei vehementer Davidem execraretur, dixit David: *dimittite eum;* ut DEUS respiceret humilitatem ejus: sciebat enim, quòd remittenti DEUS remittat. S. Cyrillus Jeros. Catech. 2.

Qui vindicari vult, a Domino inveniet vindictam. Eccl. 28. 1. Talem unusquisque indulgentiam accipiet à Domino, qualem fecerit proximo. S. August. t. 5. in Joan.

Sicut & nos dimittimus. Math. 6. 12. Notandum: nè aliis dimittere debita difficile videatur. Quòd si omnia male, quæ ab hominibus ad alterutrum possent inferri, conflarentur in unum; à minima DEI offensa compositione vincerentur. Et nos audemus à Patre remissionem magnorum scelerum postulare; debitoribus verò nostris modica relaxare cunctamur? Simon Cass. l. 10. c. 32.

In qua mensura mensi fueritis, remetetur vobis. Math. 7. 2. Ignoscis; & ignosco. Est apud te mensura veniæ dandæ; invenies apud me mensuram veniæ accipiendæ. S. Augustin. in Ps. 143.

Sed usque septuagies septies. Math. 18. 22. Id est, toties, quoties te offendit: nam toties oportet nos proximo in nos peccanti remittere, quoties volumus nobis peccantibus à DEO ignosci: à quo utique volumus nobis indeclinenter ignosci, quotiescunque peccamus. Aliter non possemus jugiter dicere: *dimittite nobis debita nostra &c.* Dionys. Carthus. hic.

Nonne ergo oportuit & te misereri. Math. 18. 33. Inexpiabilis est iniquitas apud DEUM, si non misereamur aliis, ac propitij fuerimus; prout querimus DEUM nobis habere propitium. Simon Cass. l. 6. c. 17.

Ex Patribus, & aliis.

In potestate nostra est, qualiter in die iudicii judicemur. Sanct. Augustinus lib. 50. hom. 6.

Sub lege gratiæ extitisse quempiam ab irapurum, & inimicis delicta condonantem; ac parcentem iis, à quibus fuerit molestia affectus; nihil sanè mirum. Videlicet post Christi mortem; posteaquam ille nobis tam clementer omnia peccata remisit. S. Chrysost. tom. 1. f. de David & Saule.

Non est possibile, quòd homo, qui dimiserit proximo, non plenam remissionem assequatur. Incomparabiliter magis misericors est DEUS, quàm nos. S. Chrysost. hom. 36. in Acta.

Homo, si sinè peccatò esse non potes; & vis semper tibi dimitti peccatum; dimitte semper. Quantum vis tibi dimitti, dimitte tantum. Quoties vis tibi dimitti, toties tu dimittite. S. Chrysologus f. 67.

Nihil propius est ad obtinendam remissionem peccatorum à DEO, quàm parcere inimicis. S. Vincent. Ferr. serm. 2. infra Octav. S. Domini.

Decimum quintum Motivum.

Passio Christi.

Paulus vincit JESU CHRISTI. Philem. v. 9. Scribit Paulus ad suum discipulum Philemonem, cujus servus Onesimus, factò furtò, Romam fugiens incidit in Paulum, qui

qui erat in vinculis: à quo cum esset baptizatus, ei dat Paulus epistolam ad Philemonem, ut servum in gratiam suam recipiat. Quod ut persuadeat, multa poterat proferre; nullò tamen aliò titulò preces suas adornat, nisi suis vinculis: *Paulum vincitum &c.* S. Chrysost. hom. 2. hic: quod omnibus iustis, potenti- usque persuadet: quoniam vincit JESU ego sum. Quantò potentius argumentum persua- dendì, ut homines dimittant inimicis, ob vincula, dolores, sanguinem, mortem, Christi JESU. Syl- veira in Act. c. 16. q. 11.

Vidisti DEUM hominem fieri, & eo usque pro tua descendente salute, tantaque propter te esse perpeffum. Et adhuc inquiris, & dubitas, quemadmodum possibile sit injurias donare conservis. S. Chrysost. hom. 18. in Matth. c. 5.

Circa annum Christi 1200. miles militis patrem occiderat. Casu accidit, ut occisi filius occisorem caperet: quem cum in ultionem extractò gladio trucidare vellet, ille prostratus rogat: per honorem sanctissimæ Crucis, in qua DEUS pendens miseris est mundi, miserereis mei! Pepercit, osculatus est, & amicus factus. Non multò post idem miles mare transiens, in Ecclesiam Dominici sepulchri alii commixtus cum intraret, imago Crucifixi profundè se illi inclinavit. Mirantibus de tanto honore factum suum recolens illud retulit. Sandæus Centur. 7. parad. amant. Crucifix.

Decimum sextum Motivum.

Memoria mortis, Judicij.

Memento novissimorum, & desine ini- micari. Eccl. 28. 6. Nimirum qui cogitat, se per vindictam amissurum æternam felicitatem, per condonationem eam adepturum; facile eam condonabit. Planè deponet futorem, qui fu- rorem DEI in morte, iudicio, & inferno, novit explicandum, & in non remittentem effundendum. Planè mors attentius confi- derata, mortem affert affectionibus nostris, quantumvis vivæ, & vigentes, sint. Corne- lius hic.

Esse consentiens adversario tuo cito. Matth. 5. 25. Id est, concordiam fac cum eo, quem læsisti, velociter: quia periculum est in mora; cum ignores diem, & horam. Dionys. Carth. hic.

Varia alia motiva.

Ex Veteri, Patribus, & Aliis.

Vocavit, nomen ejus Moyses, dicens: quia de aqua tui sum. Ex. 2. 10. Qui filius est baptisimi, & qualis Moyses ex aquis, idem

hoc nomine tenetur abdicare à se omne venenum iræ, odij, & inimicitiae. Nam, ut ait S. Am- brosius l. 6. hexam. c. 2. noxia in terris, in aqua innoxia sunt, atque ipsi angues sine venenò: leo terribilis in terris; dulcis in fluctibus. Quan- do ergo nos Christiani aquarum filij sumus, re- nati ex aqua; quid mirum, quòd Christus dicat: *diligite inimicos vestros.* Didacus Niss. f. 6. post Cin.

Omnis injuria, seu linguâ, seu manu in cussa, cum patientiam offenderit; eodem exitu dis- spungetur, quò telum aliquod in petra constan- tissimæ duritiæ libratum, & obtusum. Tertul- lian. l. de Pat.

Idcirco quis te læsit, ut doleas: quia fructus lædenti in dolore læsi est. Ergo cum fructum ejus everteris non dolendo, ipsi doleat necesse est amissione fructus sui. Id. ibid.

Amicos diligere, omnium est; inimicos autem solorum Christianorum. Idem. lib. ad Scapulam.

Inimicitiam in aqua oportet scribere, ut quamprimum obliteretur. Isid. Pelusota l. 1. ep. 215.

Si commune est omnibus, etiam peccatori- bus, redamare; cui genus professionis excelsius, studium quoque virtutis debet esse uberius, ut di- ligat etiam non amantes? S. Ambros. l. 5. in Luc. Et si diligitis eos &c.

Odire naturæ consimilem, & consortem, nulla potest causa subesse; quanquam adver- setur, quanquam multa mala conetur inferre. Neque derogandum est bonæ naturæ pro vi- tio; quò paratò non definit esse homo, qui fecit; nec illam perdidit imaginem, quam unâ tecum, dum crearetur, accepit. Simon Cassian. lib. 10. c. 23.

Miscellanea de Inimicis.

Obsignavit Rex annulò suo lapidem, quò os læsi clauderetur. Dan. 6. 17. Ità legit S. Hieron. nè quid contra Danielem moliantur inimici. Credit enim eum DEI potentia: & qui de leonibus securus est, de hominibus pertimescit. S. Hieron. l. 1. in Matth.

Qui cum DEO pacificus est, nullius inimi- citiam metuit: tutus enim est in protecti- one, & misericordiâ DEI; quæ promissa est, & manet super Israel DEI. S. Ambros. in ep. ad Gal. cap. 6.

Laqueus adversarij est sermo noster; sed etiam ipse non minùs adversarius est nobis. Id. Eth. Chr. l. 1. c. 4.

Nè te ipsum læseris, ô homo: neque ami- cus, neque inimicus, nè ipse quidem diabolus, poterit te lædere. S. Chrysost. hom. 3. de David & Saul.

✠:) ○ (: ✠